

Kinesiska utmaningar

Fördomar, skvaller och ont förtal hör inte enbart till den stökiga vardagen. De är också en väsentlig del av vårt kulturarv. Alltför många av HBL:s läsare torde kunna den hiskeliga barnramsan ”I Kina går kineserna med långa bamburör, de fångar missionärerna och steker dem i smör”.

Ramsan säger något om hur Västerlandet alltjämt gestaltar världens äldsta och på många sätt mest sofistikerade civilisation. Kineserna friterar ju sin mat men rimmets kräver här att missionärerna uttryckligen steks i smör. Vilken arrogans mot den kinesiska matens kolesterolsänkande ingredienser!

Skämt åsido – Folkrepubliken Kina står i dag i fokus för många globalt omspannande utmaningar. Därför är det nödvändigt att kunskaperna om Kina snabbt ökar. Utvecklingen i Kina får med allt kortare varsel direkta konsekvenser för ekonomin, ekologin och samhällsklimatet på andra håll i världen.

Den mest omedelbara frågan är förstas den globala uppvärmningen. Kina bär inte huvudansvaret för att problemet har uppstått. Men genom sin just nu fenomenalt snabbt växande industriproduktion har landet seglat upp som en av jordglobens största förorenare. Vilket inte är så underligt med tanke på att en femtedel av världens befolkning bor i Kina.

Förra året brände Kina 2,4 miljarder ton stenkolk, det vill säga mer än den sammanlagda konsumtionen i Förenta staterna, Japan och Storbritannien. Av världens 20 mest förorenade storstäder är 16 belägna i Kina. Allt detta har redan fått destruktiva följder för folkhälsan, fiskevattnen och grannländernas ekologiska kretslopp.

De övriga globala utmaningarna med kinesiska förtecken är av ekonomisk och politisk natur. Det kinesiska överskottet i världshandeln har medfört att landet fått ett starkt grepp om Förenta staternas ekonomi. Motsvarande investeringar pågår som bäst också i Europa. En del experter är övertygade om att detta leder till att också Kina på lång sikt får en västerländsk demokrati och yttrandefrihet. En konkurrenskraftig marknadsekonomi förutsätter i längden en liberal samhällsordning.

Så har ju liberalismens förespråkare gjort gällande alltsedan mitten av 1800-talet. Och med tanke på att den angloamerikanska koalitionen har utgått som segrare i de tre senaste världskrigen – kalla kriget medräknat – och dominerar stort i den globala populärkulturen så finns det mycket som kunde tala för att det finns ett sådant samband.

Men är detta samband en nödvändighet i en värld dominerad av Kina? Landets ledare visar inga tecken på att de är beredda att avstå från sitt enpartisystem. Många kineser är i och för sig lockade av västerländska medborgarrättigheter men befarar att de kunde föra med sig blodiga demonstrationer och revolutioner.

Det finns dock ett starkt argument för Kina ändå står inför en europeisering. Landets ekonomiska tillväxt avstannar om man inte snabbt får bukt med de eskalerande miljöproblemen. Och detta kan eventuellt kräva en offentlighet och en beslutsprocess av västerländsk art.